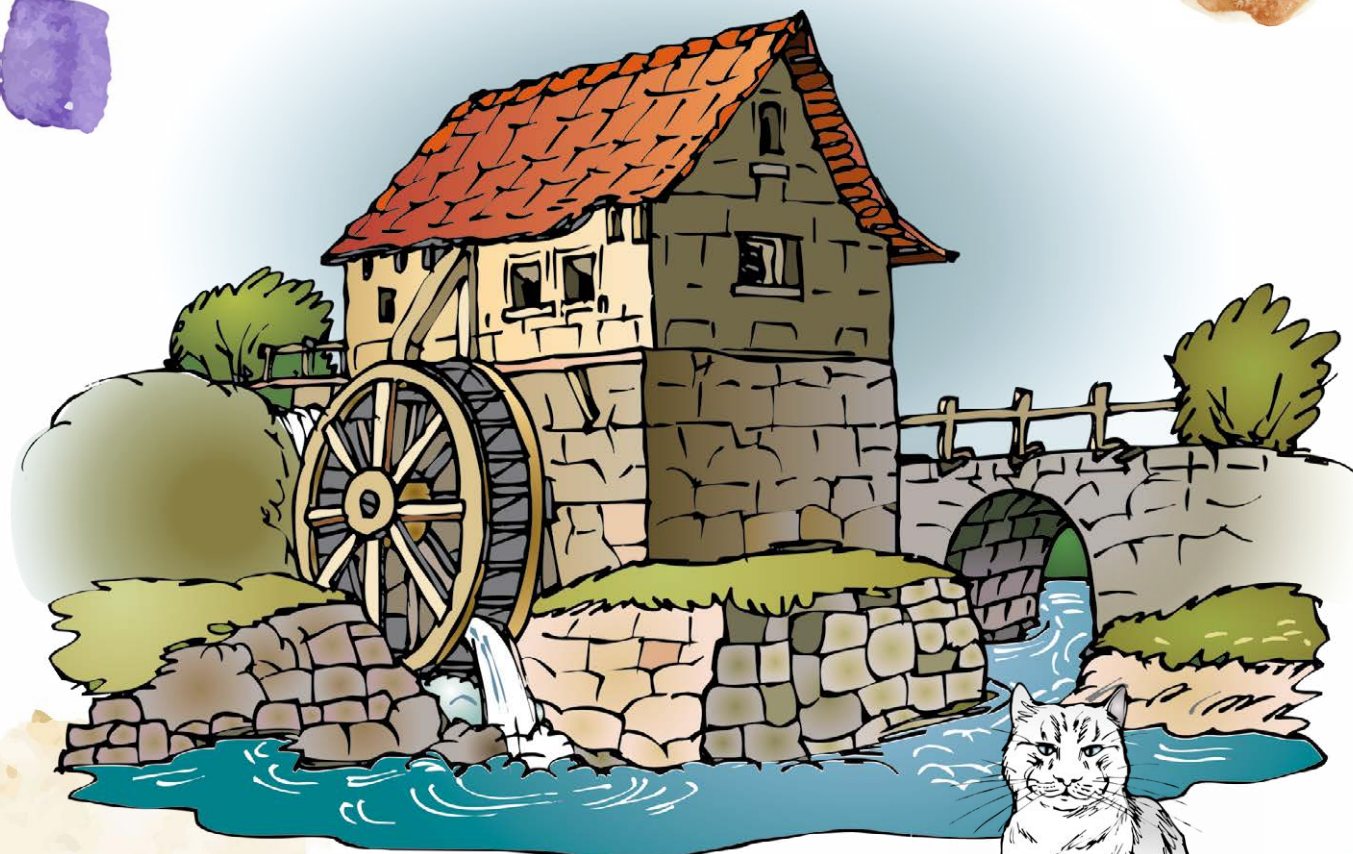

Latviešu valodas
aģentūra

ŽURNĀLS ZINĀTKĀRIEM BĒRNIEM

KAĶĪŠA DZIRNAVAS

Runā! Lasi! Raksti!
Zīmē! Krāso! Līmē!
Domā! Spēlē! Tēlo!

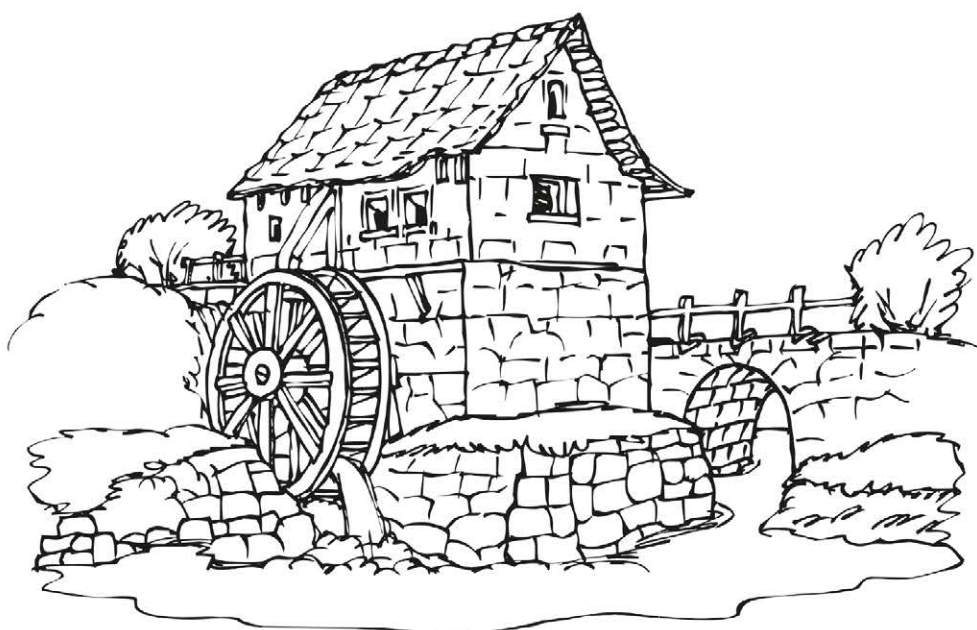
2024

Pastāsti, kuri mājdzīvnieki tev patīk un kāpēc! Pastāsti par savu vai par to mājdzīvnieku, kuru tu gribētu! Uzzīmē vai nofotografē šo mājdzīvnieku, fotogrāfiju ielīmē šeit!

Izkrāso pasakas varoņus un darbības vietas!

dzirnavas

kaķītis

melnais
runcis

pils

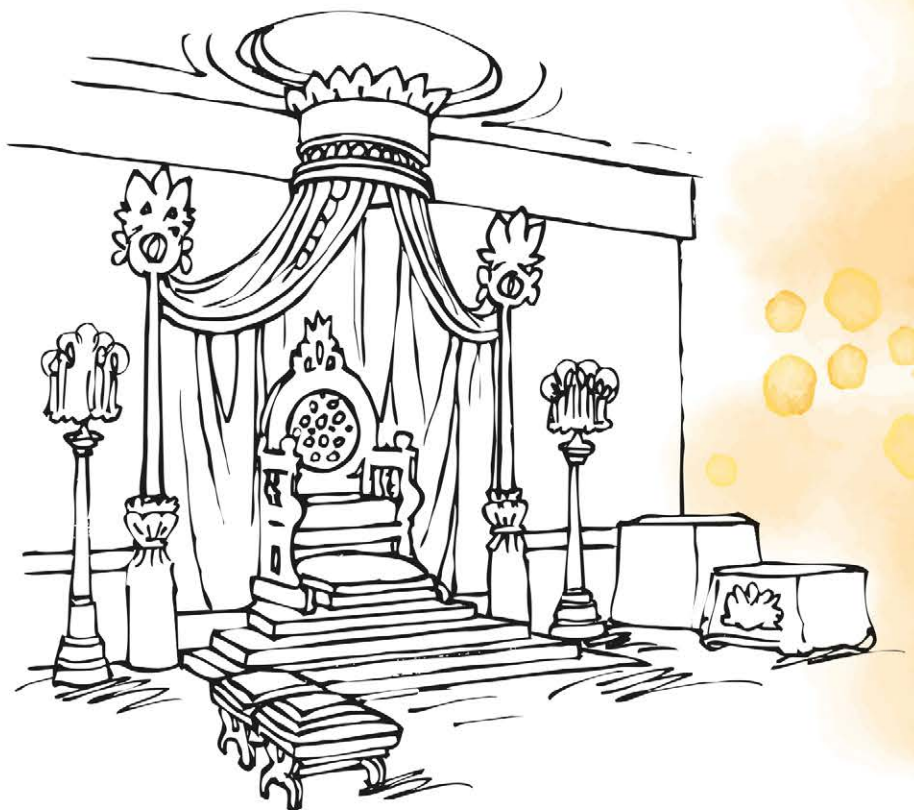
pils virtuve

karalis

Ilzīte

karalā zāle

Aplūko attēlus un stāsti, par ko, tavuprāt, ir pasaka „Kaķīša dzirnavas”!

Lasi!

Pasaka „Kaķīša dzirnavas”

Pasaka stāsta par balto kaķīti – **melderi**, kuram bija **dzirnavas** un divas meitas. Meitas gribēja apprecēties, un kaķītis nolēma, ka dos tām lielu **pūru**. Viņš **ieķīlāja** dzirnavas melnajam runcim, kurš padzina kaķīti no dzirnavām.

Kaķītis vispirms devās pie savām meitām, kuras nepieņēma savu tēvu. Tad kaķītis devās plašajā pasaulē. Viņš pieredzēja daudz sāpju un **pazemojumu**. Beidzot kaķītis nokļuva pilsētā, un sākās jauka dzīve karaļa pils virtuvē. Viņš katru dienu dzēra pienu, vakaros sēdēja virtuvē kopā ar pils kalpotājiem. Reizēm pie viņiem atnāca arī princese Ilzīte.

Kādu dienu princese Ilzīte aiznesa kaķīti pie karaļa. Karalis bija slimš, jo **sēroja** par karalieni, kura bija mirusi. Klausoties kaķīša stāstus par piedzīvoto, karalis saprata, ka sāpes par karalienes nāvi pamazām jāaizmirst. Karalis atveseļojās, atdeva kaķītim dzirnavas un sodīja melno runci.

Visiem sākās jauna dzīve.

melderis

(novecojis vārds) –
cilvēks, kurš maļ dzirnavās
labību, dzirnavnieks

dzirnavas –

ierīce, vieta
labības
pārstrādāšanai miltos

pūrs – īpašums,
ko sievietei, kad viņa
precas, dod vecāki

ieķīlāt –

iedot pret ķīlu; ķīla
var būt nauda, kāda
vērtīga lieta u. tml.

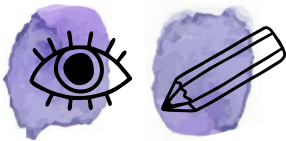
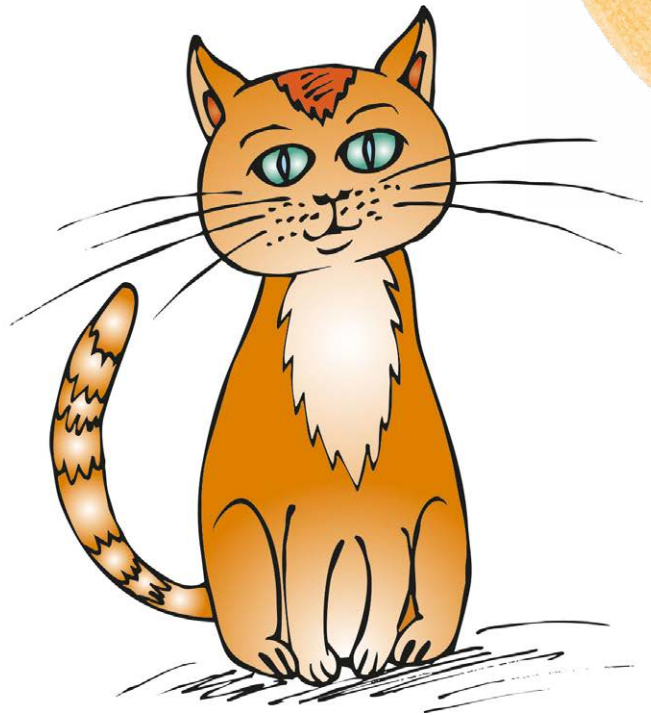
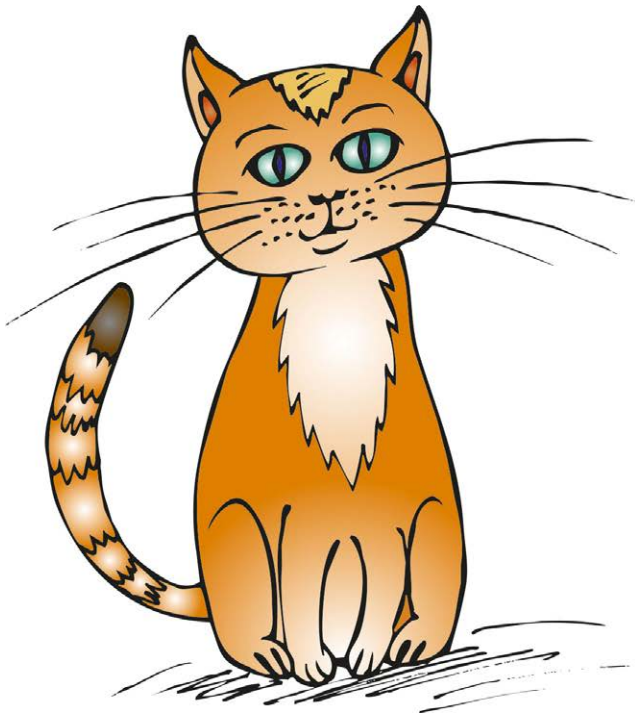
pazemojums –

sajūtas pēc
aizvainošanas

sērot – skumt pēc
kāda, parasti
pēc miruša cilvēka

Sameklē piecas atšķirības! Stāsti par tām!

Atrodi dotās teikuma daļas tekstā un pasvītro tās!
Pabeidz rakstīt teikumus!

kura bija mirusi.   un sākās jauka dzīve karaļa pils virtuvē.
un sodīja melno runci.   ka dos tām lielu pūru.

Meitas gribēja apprecēties, un kaķītis nolēma,

Beidzot kaķītis nokļuva pilsētā,

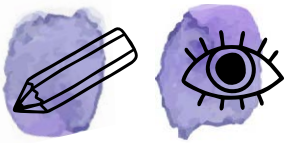

Karalis bija slimš, jo sēroja par karalieni,

Karalis atveseļojās, atdeva kaķītim dzirnavas

Savieno vārdus ar pretēju nozīmi!

vispirms

bieži

daudz

vesels

sākties

pēc tam

vakars

beigties

reizēm

maz

slims

rīts

Raksti vārdus ar lielajiem burtiem!

PŪRS PASAKA DZĪVE TĒVS VASARA

Raksti vārdus ar rakstītajiem burtiem!

kaķis meita karalis dzirnavas

kaķis

meita

karalis

dzirnavas

Lasi un aplūko attēlus!

1. DAĻA

Kaķīša dzirnavas

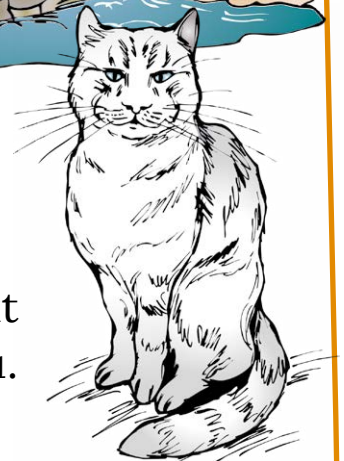
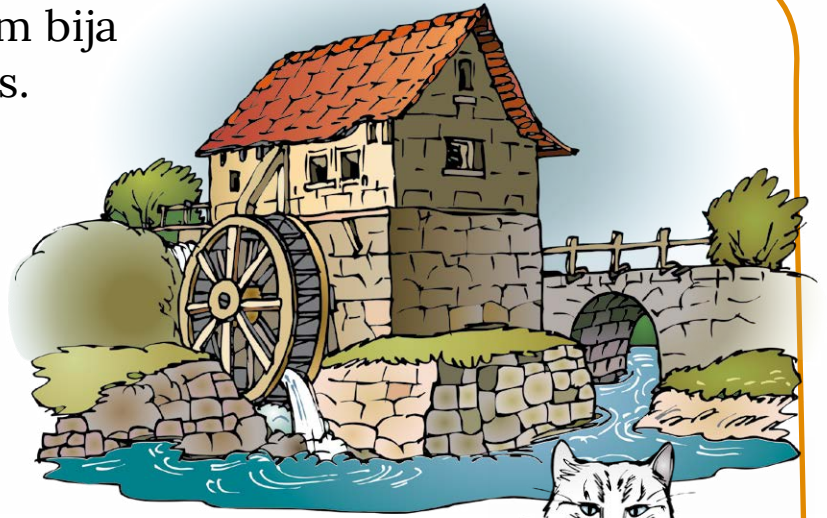
Pēc Kārļa Skalbes

Reiz dzīvoja kaķītis. Viņam bija dzirnavas un divas meitas.

Tie bija labi laiki: dienu un nakti dzirnavās **mala** labību, riekstus, mandeles. Pats melderis staigāja baltā kažokā un skatījās, kā pildījās miltu maisi.

Pa vakariem visos logos mirdzēja ugunis, un kaķīša meitas **dancoja** ar jauniem kaimiņiem. Visjautrāk tur gāja Ziemassvētkos.

Bet labie laiki pagāja. Kaķīša meitām sāka braukt **precinieki**, un kaķītis gribēja tām dot lielu pūru.

Viņš ieķīlāja dzirnavas melnajam runcim, kurš bija ļoti bagāts. Kad abas meitas apprecējās, tad kaķītim palika tikai viņa baltais kažoks un parādi.

Atnāca melnais runcis un padzina kaķīti no dzirnavām.

Nakti kaķītis pārgulēja siena kaudzē.

No rīta kaķītis domāja, kur iet. Nolēma doties pie radiem.

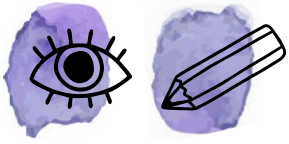
Raksti atbilstošo patskaņa burtu: a, ē, u, ā, i, e, ī!

dz__voja staig__ja d__ncoja padz__na
appr__cējās pārg__lēja nol__ma

Atzīmē atbilstošo variantu!

Nr.	Apgalvojums	Jā	Nē
1.	Kaķītim bija viena meita.		
2.	Ziemassvētkos dzirnavās bija jautri.		
3.	Kaķītis pārdeva dzirnavas.		
4.	Melnais runcis padzina meitas no dzirnavām.		
5.	Kaķītis nakti pārgulēja siena kaudzē.		
6.	Kaķītis nolēma doties pie draugiem.		

Papildini teikumus! Vārdus meklē tekstā!

Kaķītim bija _____ un _____ meitas.

Kaķītis staigāja _____ kažokā.

Meitas _____, un kaķītim palika _____.

Melnais runcis _____ kaķīti no mājām.

Viņš _____ doties pie radiem.

Papildini pēc parauga!

balts kaķītis, balts krekls, balta krāsa

slikts laiks, _____, _____

silta diena, _____, _____

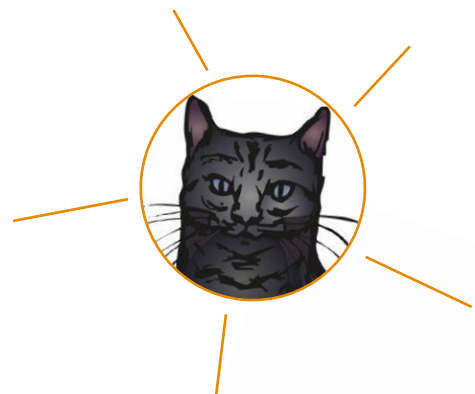
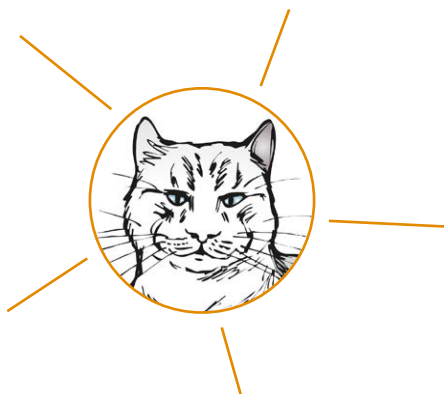
liels ābols, _____, _____

bagāts dzirnavnieks, _____,

_____

Raksti, kāds ir baltais kaķītis un melnais runcis!

Lasi melnā runča un kaķīša sarunu!
lestudē kopā ar draugu vai vecākiem šo sarunu!*

Es atnācu
saņemt
parādu.

Man pašreiz
nav, ko atdot.
Izdevu meitas
pie vīra.

Mani tas
neinteresē.
Tad atdod
dzirnavas!

Vai nevari mazliet
uzgaidīt? Drīz atvedīs labību,
sākšu malt, būs milti – tad
arī atdošu parādu.

Es ņemu
dzirnavas. Nevaru
un negribu vairs
gaidīt. Ej prom!

Kur lai
es eju?

Ej pie savām
meitām!

*bērniem skolas vecumā

Kaķītis devās pie pirmās meitas. Viņa bija apprecējusies ar pagraba meistarū. Viņš **muižas** pagrabā **uzmanija** pienu un krējumu.

Arī kaķīša meita vīram palīdzēja. Jaunā ģimene uzņēma kaķīti ļoti labi.

Bet, kad kaķītis pastāstīja par savu nelaimi, **znots** pēkšņi apklusā, un kaķītis saprata, ka te viņam māju nebūs.

Kaķītis devās tālāk. Pie kādām mājām trīs puikas spēlēja bumbu. Viņi pamanīja kaķīti un nolēma to iemest dīķī.

Kad kaķītis, garš un pelēks, iznāca no dīķa, trešais puika gribēja redzēt, vai kaķis prot krist uz visām četrām.

Viņš uznesa kaķīti uz **kūts**augšas un svieda lejā – **vircas** bedrē. Kaķītis izrāpās no bedres. Viņa baltais kažoks bija beigts.

Kad viņš ieradās pie savas otrās meitas, ne meita, ne viņas vīrs kaķīti nepazīna, un viņi to padzina.

Kaķītim nebija, kur iet, un viņš devās pasaulē. Kaķītis gāja, gāja visu vasaru.

Viņš gāja no viena ciema uz otru: suņi viņu dzenāja, puikas meta ar **sprunguļiem**.

Retu reizi viņš atrada kādu maizes garozu vai kartupeļu mizu.

Savieno zilbes un izveido vārdus! Raksti tos!

bed

ba

ka

ta

bum

ja

pui

ķis

mei

ķis

mā

kas

dī

re

Savieno!

jaunā	bedre
ļoti	kaķītis
pēkšņi	kūtsaugšā
pelēks	apklusā
virčas	ģimene
uznest	kažoks
kaķīša	labi

Sameklē, kā vārdi un vārdu savienojumi ir pateikti tekstā! Pasvītro tos tekstā!

gāja pie pirmās meitas
 sagaidīja ļoti labi
 ieraudzīja kaķīti
 tika ārā no dīķa
 suņi viņam dzinās pakaļ
 reti

Ko puikas izdarīja kaķītim? Kā tu vērtē viņu rīcību? Stāsti vai raksti! Ko tu juti, kad lasīji šo pasakas daļu?

Vakarā kaķītis iegāja pilsētā. Tikai vienā logā bija gaisma. Kaķītis nosēdās uz **trepēm** apsildīt kājas.

„Ei, kas tur par ciemiņu?” atskanēja balss. Tas bija pils pavārs.

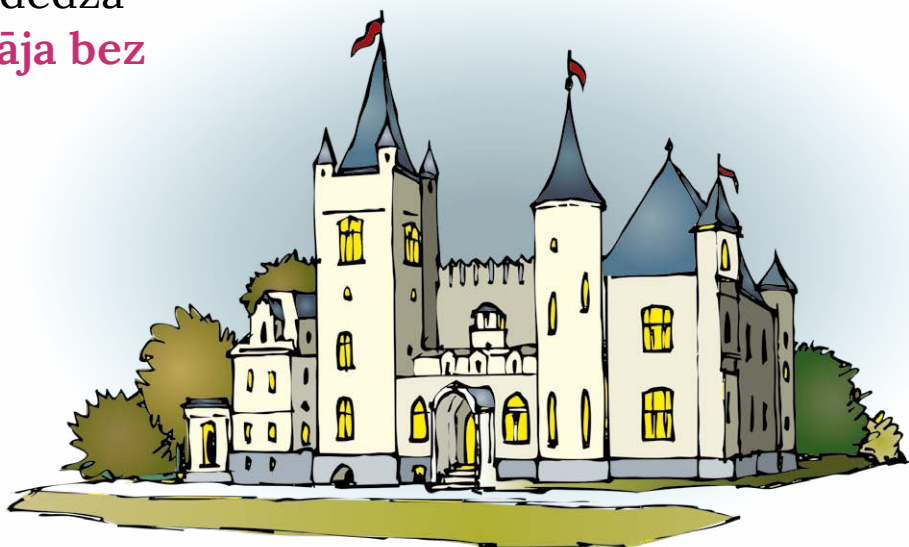
„Ā, kaķītis! Nāc, nāc nu iekšā! Vakar vecais kaķis nomira.

Mums kaķīti vajag.”

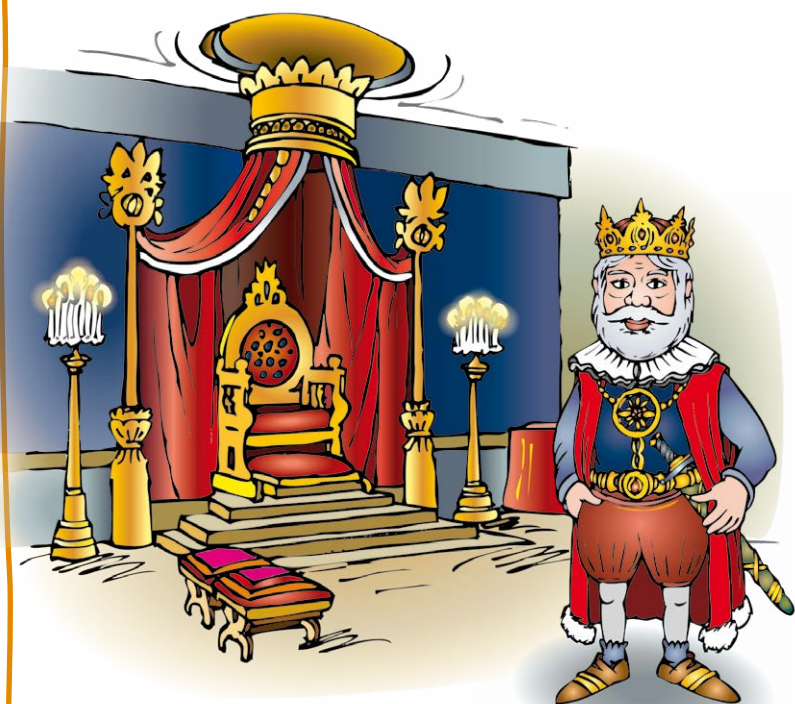
Kopš ķēniņiene bija mirusi, vakaros pilī vairs nededza uguni, **sulaiņi staigāja bez trokšņa**, un ķēniņš bija skumjš. Viņš sēroja, un sēras bija kļuvušas par slimību. Princese Ilzīte nolēma aiznest kaķīti pie karaļa.

Kaķītim sākās laba dzīve. Viņš **laka** pienu, cik gribēja, un drīz atguva savu balto kažoku. Vakaros pavārs, istabas meitas un **ķēķa** puisis sēdēja pie uguns un runājās. Mazā princese Ilzīte arī reizēm piedalījās sarunās, bet viņai drīz vien bija jāatgriežas pils aukstajās zālēs, jo ķēniņš bija slims.

Bijušais melderis apgūlās pie ķēniņa kājām un sāka stāstīt, ko viņš ir piedzīvojis, **staigādams pa pasauli**. Ķēniņš klausījās un brīnījās, cik viegli un gaiši var runāt par sāpēm. Ķēniņš raudāja, un viņa sāpes pamazām norima.

Kad kaķītis bija beidzis, karalis jautāja: „Saki, ko lai es daru melnajam runcim?”

„Ķēniņ, es nepieminu ļaunu,” atbildēja kaķītis.

„Un ko lai es daru tavām meitām?” jautāja karalis.

„Dari viņām tikai labu! Kāpēc vairost sāpes? Lai vairojas labāk prieks!”

„Un ko lai es daru tiem puikām, **kas tevi tik nežēlīgi mocīja?**” ķēniņš prasīja.

„Ei, ķēniņ, es nepieminu ļaunu. Šie mazie ļaudis ir tik ziņkārīgi. Viņi vēl nezina, kā sāp.”

Ķēniņš bija izārstēts. Viņš piecēlās no krēsla un lika aizdegt savas zelta lampas. Pili sākās jauna dzīve.

Bet kaķītis dabūja atpakaļ savas dzirnavas. Viņš stāvēja savās dzirnavās baltā kažokā, un tās mala dienu un nakti.

Atrodi burtu režģī vārdus: PILS, RUNCIS, SĀPES, ĻAUDIS, KARALIS, MELDERIS, UGUNIS, PRINCESE, SULAINIS!

S	K	A	R	A	L	I	S	Ņ	R
Ā	M	E	L	D	E	R	I	S	U
P	R	I	N	C	E	S	E	T	N
E	O	R	Ļ	P	L	Š	E	K	C
S	U	L	A	I	N	I	S	Ā	I
I	G	Ī	U	L	H	A	Ū	P	S
R	U	G	D	S	Ķ	S	M	L	A
S	N	A	I	G	O	Ī	A	J	P
Ā	S	N	S	U	R	C	T	N	T
C	O	K	B	P	V	E	M	U	S

Lasi un atrodi, kā tas pateikts tekstā! Izmanto izceltās teksta daļas!

mums ir vajadzīgs kaķītis
viņi pret tevi izturējās tik nežēlīgi
sulaiņi staigāja nedzirdami
klejodams pa pasauli

Spēle „Vai tu zini?”

Spēli spēlē trīs spēlētāji (viens pret diviem).

- Sagriež jautājumu un atbilžu kartītes.
- Izlozē, kurš ir jautātājs, kuri divi – atbildētāji. Sacenšas divi atbildētāji.
- Jautātājs izvēlas vienu no jautājumiem, abiem atbildētājiem ir sagrieztu atbilžu komplekts.
- Jautātājs jautā, atbildētāji cenšas atrast atbildi atbilžu komplektā.
- Spēlētājam, kurš ātrāk atrod pareizo atbildi, jautātājs atdod jautājumu.
- Uzvar tas, kurš ir ieguvis vairāk jautājumu kartīšu.

Kas iemeta kaķīti
vircas bedrē?

No kurienes kaķīti svieda
vircas bedrē?

Kur mala labību
un riekstus?

Kā sauc pasakas
galveno varoni?

Kurš ir pasakas
ļaukais varonis?

Kurā gadalaikā kaķītis
klejoja pa pasauli?

Ar ko puikas spēlējās?

Ko mala dzirnavās?

Kas ir Ilzīte?

Kas sēroja pilī?

Kuros svētkos dzirnavās
gāja visjautrāk?

Kāpēc karalis sēroja?

Ko ķēniņš aizdedza
pēc izārstēšanās?

Ko karalis atdeva
baltajam kaķītim?

Kas sēdēja pie uguns
pils ķēķī?

Kur pēc ilgiem klejojumiem
nonāca kaķītis?

Kurā vietā pilsētā
apsēdās kaķītis?

Kur puikas iemeta kaķīti?

Ko kaķītis ēda, klejodams
pa pasauli?

Kur kaķītis gulēja pēc
padzīšanas no dzirnavām?

Puikas

No kūtsaugšas

Dzirnavās

Baltais kaķītis

Melnais runcis

Vasarā

Ar bumbu

Labību un riekstus

Princese

Karalis

Ziemassvētkos

Bija nomirusi karaliene

Lampas

Dzirnavas

Pavārs

Pilsētā

Uz trepēm

Dīķī

Maizes garozas vai
kartupeļu mizas

Siena kaudzē

Atrodi kļūdas!

Reiz dzīvoja kaķītis. Viņam bija muiža un divas meitas.

Tie bija labi laiki: dienu un nakti dzirnavās mala labību, riekstus, čiekurus. Pats melderis staigāja baltā kažokā un skatījās, kā pildījās miltu maisi.

Pa naktīm visos logos mirdzēja ugunis, un kaķīša meitas dancoja ar jauniem kaimiņiem. Visjautrāk tur gāja Jaunajā gadā.

Bet labie laiki pagāja. Kaķīša meitām sāka braukt precinieki, un kaķītis gribēja tām dot lielu pūru.

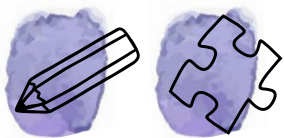
Viņš pārdeva dzirnavas melnajam runcim, kurš bija ļoti bagāts. Kad abas meitas apprecējās, tad kaķītim palika tikai viņa baltais kažoks un miltu maiss.

Atnāca melnais runcis un padzina kaķīti no dzirnavām.

Nakti kaķītis pārgulēja zem tilta.

No rīta kaķītis domāja, kur iet. Nolēma doties pie radiem.

Papildini jautājumus par pasaku „Kaķīša dzirnavas”!

Kas _____

_____

_____

_____

_____

?

Kur _____

_____

_____

_____

_____

?

Kad _____

_____

_____

_____

_____

?

Kam _____

_____

_____

_____

_____

?

Ko _____

_____

_____

_____

_____

?

Kāpēc _____

_____

_____

_____

_____

?

Uzdod draugam, draudzenei vai vecākiem jautājumus par pasaku „Kaķīša dzirnavas”.

Iekrāso kaķīša ceļu no dzirnavām uz karaļa pili! Stāsti, kur veda viņa ceļš un ko viņš šajās vietās pieredzēja!

